

HRA NA SAXOFÓNE

Charakteristika a poslanie predmetu

Saxofón patrí v dnešnej dobe k preferovaným hudobným nástrojom. Je využiteľný nielen v komorných zoskupeniach, ale aj veľkých orchestroch. Je to jednoplátkový dychový nástroj, vyrobený predovšetkým z mosadze. Napriek tomu sa však zaraďuje k dreveným dychovým nástrojom (zvuk sa vytvára vzniká chvením dreveného plátku umiestneného v hubici). Nástroj bol pôvodne skonštruovaný za účelom zaplnenia medzery medzi drevenými a plechovými nástrojmi. Základnými typmi sú soprán saxofón, alt saxofón, tenor saxofón a barytón saxofón. Hra na saxofóne predpokladá dobrú sluchovú dispozíciu hráča a istú fyzickú vyspelosť. Z tohto dôvodu je vhodné začínať s výučbou vo veku 7 – 10 rokov, prihliadajúc na individuálny vývoj žiaka. Do tej doby je vhodné a často sa aj využíva ako prípravný nástroj zobcová flauta, prípadne detský soprán saxofón, čo umožňuje kreovať v predstihu správne návyky dýchania, uvoľneného postoja pri hre, oboznámiť sa s hudobným zápisom a jeho čítaním a rozvíjať rytmické cítenie. Zámerom študijného zamerania Hra na saxofóne, ako samostatného hlavného predmetu, je komplexný hudobný rozvoj žiakov. V záujme sebazáchovy hry na saxofóne by mal na každej ZUŠ, kde sa vyučuje hra na saxofóne a dychové nástroje, existovať dychový súbor alebo orchester.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Primárne umelecké vzdelávanie

Stupeň: Prvá časť I. stupňa základného štúdia

Učebný plán: 10 (primárne umelecké vzdelávanie 2 roky)

Predmety:

1. Hra na nástroji, hra z listu (1,5 hod/týždenne)
2. Sprievod (0,5 hod/týždenne)
3. Hudobná náuka (1 hod/týždenne)

Žiaci po absolvovaní 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ sú schopní popísať nástroj a poznajú zásady jeho údržby,	✓ Návčik reberno-bránicového dýchania, postoja a zásady údržby nástroja.
✓ vedia zaujať správny postoj a držanie tela pri hre ovládajú noty v rozsahu $g^1 - c^3$ (vyspelejší žiaci môžu ovládať rozsah od d^1 po d^3),	✓ Budovanie nátisku.
✓ ovládajú nasadzovať tón jazykom,	✓ Hra dlhých tónov, nasadzovanie.
✓ zvládnu hru 4 durových stupníc a	✓ Rozsah $g^1 - c^3$.
	✓ Tenuto, staccato.
	✓ Jednoduché skladby, ľudové piesne.
	✓ Rytmické etudy, tleskanie a scatovanie predpísaného rytmu.
	✓ Stupnice do 4 predznamenaní, durový

<p>tonických kvintakordov v rámci jednej oktávy v dosiahnutom rozsahu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zahrajú ľudovú pieseň, ✓ interpretujú rytmické cvičenia - etudy, tleskanie a scatovanie predpísaného rytmu, ✓ hrajú ľudové piesne v rôznych tóninách, napr. v tónine, v akej práve hrajú stupnicu, aby sa naučili z hlavy transponovať. 	<p>kvintakord - T⁵.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Základné hodnoty nôt a pomlčiek. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, doba, takt, rytmus, tempo. ✓ Budovanie intonačnej a rytmickej predstavy. ✓ Jednoduchá transpozícia.
--	---

Žiaci po absolvovaní 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládajú základy nástrojových návykov: postoj, držanie tela, ✓ zdokonaľujú základy správneho reberno-bránicového dýchania, ✓ reprodukovujú jednoduché skladby podľa notového zápisu, ✓ ovládajú hru v rozsahu d¹ - c³(d³), vyspelejší žiaci aj c¹, h-malé, b-malé, ✓ zvládnu hru tenuto, legato a staccato, ✓ zahrajú stupnice do 4 predznamenaní a tonický kvintakord, ✓ stupnice interpretujú v rámci jednej oktávy v dosiahnutom rozsahu, systém hry po najvyšší a najnižší akordicky ton, ktorý žiak vie zahrat', ✓ aplikujú hru zo zápisu celých, polových, štvrt'ových, osminových nôt a pomlčiek, hru noty s bodkou a hru osminových triol, ✓ zvládajú striedanie osminových nôt a osminových triol. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zvládnutie základných nástrojových návykov: postoj, držanie tela. ✓ Reberno-bránicové dýchanie. ✓ Budovanie nátisku. ✓ Hra dlhých tónov. Interpretácia v rámci dosiahnutého rozsahu d¹ - c³. ✓ Tenuto, staccato, legato. ✓ Stupnice do 4 predznamenaní a T⁵-akordov v dosiahnutom rozsahu. ✓ Piesní dvojhlasne (iný žiak, učiteľ). ✓ Jednoduché skladby so sprievodom. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo. ✓ Rozlišovanie durového a molového tónorodu. ✓ Interval v. 2, m. 2. ✓ Striedanie osminových nôt a osminových triol.

Záverečná skúška:

- ✓ 1 durová, 1 molová stupnica, T⁵ – akord,
- ✓ 1 pieseň,
- ✓ 1 etuda,
- ✓ 1 prednesová skladba.

Profil absolventa primárneho umeleckého vzdelávania:

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní Hra na dychových nástrojoch ovláda základné teoretické poznatky nadobudnuté v predmete hudobná náuka, ktoré primeranou formou k svojmu veku aplikuje v hre na hudobnom nástroji. Počas štúdia nadobudol základné elementárne návyky (hygiena nástroja, správny postoj, držanie nástroja, nasadenie a tvorba tónu, dýchanie). Preukazuje samostatnosť pri nácviku jednoduchších skladieb primerane k svojmu veku. Je schopný zaradiť sa do komorných zoskupení (duá, triá) a zároveň ovláda techniku interpretácie na vekovo primeranej úrovni v súlade so vzdelávacími štandardmi a individuálnymi potrebami žiaka. Úroveň rozvinutosti kompetencií však nie je ukončená, vytvára len základ pre následné stupne vzdelania. Absolvent je pripravený pokračovať v štúdiu druhej časti I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní Hra na dychových nástrojoch.

Nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie

Stupeň: Druhá časť I. stupňa základného štúdia

Učebný plán: 13

Predmety:

1. Hra na nástroji, hra z listu, príprava k súhre (1,5 hod/týždenne)
2. Hra v súbore, hra v orchestri (3. a 4. ročník) (2 hod/týždenne)
3. Hudobná náuka (1. – 3. ročník) (1,5 hod/týždenne)

Žiaci po absolvovaní 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ sú oboznámení s históriou nástroja, zvládajú zloženie, rozloženie nástroja a ošetrovanie nástroja, ✓ zvládajú prstovú a jazykovú techniku, ✓ ovládajú hru v rozsahu $c^1 - f^3$, ✓ aplikujú hru tenuto, staccato a legato, ✓ sú schopní zahrať durové a molové stupnice do 4 predznamenaní, a príslušné tonické kvintakordy a D^7 po troch a po štyroch v dosiahnutom rozsahu, ✓ ovládajú plynulé čítanie nôt, ✓ orientujú sa v notovom zápise a sú schopní hrať jednoduché skladby z listu, ✓ aplikujú elementárne hudobno-výrazové prostriedky (dynamika, zmeny tempa,	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Budovanie nátisku. ✓ Dlhé tóny v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou. ✓ Tenuto, staccato. ✓ Zdokonaľovanie väzieb legáta pri prechode do dvojčiarkovanej oktávy. ✓ Hra durových a molových stupníc do štyroch predznamenaní, T^5 a D^7 rôznymi artikuláciami v mierne rýchlom tempe v dosiahnutom rozsahu. ✓ Nácvik kratších skladieb a piesní spamäti. ✓ Nácvik partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Pojmy: prima volta, seconda volta, Da

<p>frázovanie, agogika),</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládajú hru zo zápisu celých, polových, štvrt'ových, osminových, šestnástinových nôt a pomlčiek, ✓ zvládajú prechod medzi osminovými triolami a šestnástinovými notami, hru polovej, štvrt'ovej a osminovej noty s bodkou, ✓ sú schopní hrať so sprievodom a vedome rozlišujú silu, dĺžku, výšku a farbu tónu, <ul style="list-style-type: none"> ✓ hrajú viachlasé skladby so spolužiakmi, alebo učiteľom, ✓ verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii. 	<p>Capo, D.C. al Fine, dal segno, celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, forma, predohra, dohra, medzihra.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Budovanie intonačnej a rytmickej predstavy. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5. ✓ Striedanie osminových nôt a osminových triol, bodkovaný rytmus, osminové hodnoty. ✓ Viachlasné skladby - komorná hra. ✓ Verejná prezentácia nadobudnutých kompetencií.
---	--

Žiaci po absolvovaní 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zvládajú prstovú a jazykovú techniku v rýchlejších tempách, ✓ hrajú v rozsahu b - f³, <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládajú hru tenuto, staccato, legato, <ul style="list-style-type: none"> ✓ reprodujú durové a molové stupnice do 6 predznamenaní a príslušné tonické kvintakordy, D⁷ a zm⁷ po troch a po štyroch v dosiahnutom rozsahu, ✓ uplatňujú intonačnú istotu v dosiahnutom rozsahu, ✓ rozlišujú a ovládajú hru osminových triol a bodkovaného rytmu, hru veľkej trioly, ✓ sú schopní hrať rozsiahlejšie prednesové skladby so sprievodom z nôt aj spamäti, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Budovanie nátlaku, a tónovej vyrovnanosti v celom používanom rozsahu. ✓ Zvládanie prstovej a jazykovej techniky. ✓ Hra dlhých tónov v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou, využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). ✓ Tenuto, staccato. ✓ Plynulé väzby legáta s prechodom do dvojčiarkovanej oktávy. ✓ Durové a molové stupnice do 6 predznamenaní, T⁵, D⁷ a zm⁷ rôznymi artikuláciami v stredne rýchlym tempe. <ul style="list-style-type: none"> ✓ Návčik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ realizujú sa v súboroch, ✓ verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nácvič partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Aplikácia teoretických vedomostí v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, D⁷ a jeho obraty, zm⁷ a jeho obraty, prstová technika, jazyková technika, prima volta, seconda volta, Da Capo, D.C. al Fine, dal segno. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnásťtinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, zm⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4. ✓ Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnásťtinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnásťtinové hodnoty. ✓ Hra veľkej trioly.
--	---

Žiaci po absolvovaní 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ neustále pracujú na plynulom reberno-bránicovom dýchaní, ✓ aplikujú dlhé tóny v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou, ✓ hrajú v rozsahu b - fis³, ✓ využívajú širokú dynamickú škálu, ✓ zvládajú prstovú a jazykovú techniku v rýchlejších tempách, ✓ ovládajú a kombinujú tenuto, staccato, legato, portamento, ✓ reprodukovujú durové a molové stupnice do 7 predznamenaní a príslušné tonické kvintakordov, D⁷ a zm⁷ po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu, ✓ pracujú s chromatickou stupnicou, ✓ demonštrujú kvalitu tónu, ✓ uplatňujú intonačnú istotu v dosiahnutom 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Budovanie nátlaku, a tónovej vyrovnanosti v celom používanom rozsahu. ✓ Hra dlhých tónov v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou. ✓ Využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). ✓ 1. – 7. poloha. ✓ Zvládanie prstovej a jazykovej techniky. ✓ Tenuto, staccato, portamento. ✓ Plynulé väzby legáta v dvojčiarkovej oktáve. ✓ Durové a molové stupnice do 7 predznamenaní, T⁵, D⁷ a zm⁷ rôznymi artikuláciami v stredne rýchlom tempe. ✓ Hra chromatickej stupnice. ✓ Nácvič rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti.

<p>rozsahu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ využívajú široké spektrum výrazových a dynamických možností pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb (z nôt aj spamäti), ✓ sú schopní samostatnej práce pri štúdiu partov a hre v súboroch, verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nácvič partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Aplikácia teoretických vedomostí v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, D⁷ a jeho obraty, zm⁷ a jeho obraty, prstová technika, jazyková technika - portamento, chromatická stupnica, prima volta, seconda volta, Da Capo, D.C. al Fine, dal segno. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, zm⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v. 7, m. 7. ✓ Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty. ✓ Hra veľkej trioly.
---	---

Žiaci po absolvovaní 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ neustále pracujú na plynulom reberno-bránicovom dýchaní. ✓ bezpečne aplikujú prstovú a jazykovú techniku aj v rýchlych tempách, ✓ zvládajú hru v rozsahu b-fis³, ✓ využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento), ✓ ovládajú plynulé čítanie nôt, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Budovanie nátlaku a tónovej vyrovnanosti v celom používanom rozsahu. ✓ Hra dlhých tónov v dosiahnutom rozsahu s výraznou dychovou oporou. ✓ Využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). ✓ Vyrovnaná prstová a jazyková technika. ✓ Tenuto, staccato, portamento. ✓ Plynulé väzby legáta v dvojčiarkovej a trojčiarkovej oktáve.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ demonštrujú hru durových a molových stupníc a príslušných kvintakordov, D⁷ a zm⁷ po troch a štyroch, v dosiahnutom rozsahu, ✓ zvládnu hru chromatických stupníc, ✓ sú schopní samostatnej práce pri štúdiu partov a hre v súboroch, ✓ vedia vhodne uplatňovať frázovanie, agogiku a dynamické možnosti nástroja, aj pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb rôznych období (z nôt aj spamäti), ✓ sú schopní samostatne naladiť nástroj, ✓ verejným účinkovaním získavajú osobné skúsenosti v zvládnutí trémy, psychického a fyzického zaťaženia vo vypätej situácii. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Durové a molové stupnice. T⁵, D⁷ a zm⁷ rôznymi artikuláciami v rýchлом tempe. ✓ Hra chromatickej stupnice. ✓ Návčik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti. ✓ Návčik partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Aplikácia teoretických vedomostí v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, D⁷ a jeho obraty, zm⁷ a jeho obraty, násobné staccato, portamento, chromatická stupnica, prima volta, seconda volta, Da Capo, D.C. al Fine, dal segno. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, zm⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v. 7, m. 7. ✓ Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. ✓ Hra veľkej trioly.
--	--

Záverečná skúška:

- ✓ 1 durová, 1 molová stupnica,
- ✓ 2 etudy odlišného charakteru a tempa,
- ✓ 1 prednesová skladba.

Profil absolventa nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania:

Po absolvovaní druhej časti I. stupňa základného štúdia žiak má zvládnuté základné kompetencie Hry na dychovom nástroji. Využíva a rozširuje správne reberno-bránicové dýchanie, je schopný tvoriť ľahký, intonačne čistý tón s primeranou prstovou a jazykovou technikou s adekvátnym nasadením a ukončením. Pozná základnú výrazovú charakteristiku

jednotlivých hudobných období (barok až súčasnosť) a vie ju vyjadriť pri hre, pozná základné hudobné formy i druhy hudobného umenia. Je schopný samostatne naštudovať primeranú hudobnú skladbu, zahrá adekvátne hudobnú skladbu z listu, v rámci sebareflexie vie vyjadriť svoj názor na vlastný výkon, vlastnú hru. Dokáže zahráť tempovo kontrastné skladby v rámci cyklických skladieb (koncert, sonáta) so sprievodom klavíra či iného harmonického alebo melodického nástroja. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti využíva v komornej, súborovej či orchestrálnej hre. Absolvent druhej časti prvého stupňa má primerane rozvinutý umelecký vkus, skladby dokáže adekvátne vnímať a interpretovať na základe doteraz získaných teoretických poznatkov, ktoré vie aj prakticky uplatňovať pri hre. Je schopný pracovať s farbou a kvalitou doteraz získaného tónu. Je pripravený verejne vystupovať, je spôsobilý flexibilne čítať notový zápis a tiež je zdatný v jednoduchej improvizácii. Má schopnosť sebakontroly a koncentrácie pri hre na javisku, či už ide o sólové vystúpenie alebo o jeho súčasť v sekcii orchestra, súboru atď.

II. stupeň základného štúdia

Učebný plán: 20

Predmety:

1. Hra na nástroji, hra z listu, príprava k súhre (1,5 hod/týždenne)
2. Hra v súbore, hra v orchestri (1 – 2 hod/týždenne)

Žiaci po absolvovaní 1. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku a hrajú s intonačnou istotou a kultivovaným tónom v dosiahnutom rozsahu, ✓ zvládajú hru v rozsahu b - fis³, ✓ využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento), ✓ ovládajú plynulo čítanie nôt, ✓ vedia zahráť melodické ozdoby, ✓ hrajú durové a molové stupnice a príslušné tonické kvintakordy, D⁷ a zm⁷ po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu, ✓ zvládnu hru chromatickej stupnice, ✓ ovládajú hru celotónových stupníc, ✓ orientujú sa v interpretácii skladieb rôznych štýlových období, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Prstová a jazyková technika. ✓ Intonačné prevedenie a kultivovanosť tónu. ✓ Rozsah b-fis³. ✓ Tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu. ✓ Budovanie nátisku. ✓ Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou. ✓ Využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). ✓ Tenuto, staccato, portamento. ✓ Plynulé väzby legáta. ✓ Presný pohyb znižca. ✓ Nácvič melodických ozdôb a trilku. ✓ Hra durových a molových stupníc T5, D7 a zm⁷ rôznymi artikuláciami v rýchlejšom tempe. ✓ Chromatická stupnica. ✓ Celotónová stupnica. ✓ Interpretácia skladieb rôznych štýlových období.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ oboznamujú sa s pentatonikou a so základmi improvizácie, bluesovou stupnicou, ✓ aplikujú legáta medzi 2 a 3 notou - ak sú 4 osminové noty, ✓ získavajú základy pre swingové frázovanie, artikuláciu T a D, ✓ získavajú informácie o bluesovej forme s využitím bluesu v populárnej hudbe. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hra rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte. ✓ Základy pentatoniky, improvizácie a bluesu. ✓ Návnik partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Aplikácia teoretických vedomostí v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D⁷ a jeho obraty, zm⁷ a jeho obraty, násobné staccato, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnásťtinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, zm⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v. 7, m. 7. ✓ Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnásťtinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnásťtinové hodnoty, triolové frázovanie. ✓ Hra veľkej trioly. ✓ Rozoznávanie kadencie Tonika - Subdominanta - Dominanta, ako klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.
--	--

Žiaci po absolvovaní 2. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku v rýchlejších tempách, ✓ hrajú s intonačnou istotou a kultivovaným tónom v dosiahnutom rozsahu, ✓ demonštrujú sluchovú pohotovosť a sebakontrolu, ✓ aplikujú kultivovaný tón v rámci celého rozsahu, ✓ ovládajú hru melodických ozdôb, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dôraz na plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Prstová a jazyková technika. ✓ Intonačné prevedenie a kultivovanosť tónu. ✓ Pohotovosť a sebakontrola.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zvládajú hru trilku, ✓ využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento), ✓ ovládajú plynulé čítanie z nôt, interpretujú durové a molové stupnice a príslušné tonické kvintakordy, D⁷ a zm⁷ po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu, ✓ zvládajú hru chromatických a celotónových stupníc, ✓ vedú samostatne uplatniť nadobudnuté kompetencie pri štúdiu skladieb a partov, ✓ sú schopní hrať rozsiahlejšie prednesové skladby so sprievodom z nôt aj spamäti, ✓ sú schopní samostatnej práce v súboroch, ✓ pracujú s pentatonikou a so základmi improvizácie, bluesovou stupnicou, ✓ získavajú základy pre swingové frázovanie, artikuláciu T a D, ✓ orientujú sa v bluesovej forme s využitím bluesu v populárnej hudbe. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tónová vyrovnanosť v celom používanom rozsahu. ✓ Budovanie nátlaku. ✓ Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou. ✓ Využívanie širokej dynamickej škály (p až ff). ✓ Plynulá hra. ✓ Tenuto, staccato, portamento. ✓ Plynulé väzby legáta. ✓ Melodické ozdoby a trilok. ✓ Hra durových a molových stupníc, T⁵, D⁷ a zm⁷ rôznymi artikuláciami v rýchlejších tempách. ✓ Chromatická stupnica. ✓ Celotónová stupnica. ✓ Interpretácia skladieb rôznych štýlových období. ✓ Uplatnenie nadobudnutých kompetencií pri štúdiu skladieb a partov. ✓ Hra rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte. ✓ Pentatonika, improvizácie a bluesu. ✓ Swingové frázovanie, artikulácia T a D. ✓ Orientácia v bluesovej forme. Využitie bluesu v populárnej hudbe. ✓ Nácvič partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Aplikácia teoretických vedomostí v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D⁷ a jeho obraty, zm⁷ a jeho obraty, násobné staccato, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, zm⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v. 7, m. 7.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Striedanie osminových nôh, osminových triol a šestnástinových nôh bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. ✓ Hra veľkej trioly. ✓ Rozoznávanie kadencie Tonika - Subdominanta - Dominanta, ako klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.
--	--

Žiaci po absolvovaní 3. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku, ✓ demonštrujú sluchovú sebakontrolu a pohotovosť, istotu pri hre a kultivovaný tón v celom rozsahu nástroja, sú schopní samostatne naladiť nástroj, ✓ realizujú hru melodických ozdôb a hru trilku, ✓ využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento), ✓ sú schopní plynulo čítať noty, interpretujú durové a molové stupnice a príslušné tonické kvintakordy, D⁷ a zm⁷ po troch a po štyroch, v dosiahnutom rozsahu, ✓ ovládajú hru chromatických a celotónových stupníc, ✓ sú samostatní pri štúdiu skladieb, štúdiu partov a hre v súboroch, ✓ vedia zahrať rozsiahlejšie prednesové skladby so sprievodom z nôh aj spamäti, ✓ využívajú vhodné frázovanie, agogiku a dynamické možnosti nástroja pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb rôznych období z nôh aj spamäti, ✓ ovládajú základnú koordináciu pri hre so spoluhráčmi v komornej a orchestrálnej hre v oblasti intonácie, rytmu, dynamiky a výrazu. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prirodzené, hlboké a plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Bezpečné ovládanie prstovej a jazykovej techniky. ✓ Tónová kultivovanosť a vyrovnanosť v celom používanom rozsahu, dobrá flexibilita nátisku. ✓ Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou. ✓ Využívanie širokej dynamickej škály (pp až ff). ✓ Využívanie rôznych spôsobov artikulácie a frázovania. ✓ Aplikácia durových, molových, chromatických stupníc a celotónových stupníc, T⁵, D⁷ a zm⁷ rôznymi artikuláciami v rýchlom tempe. ✓ Návik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, budovanie repertoáru a sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte. ✓ Návik partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Interpretácia technicky, rytmicky a dynamicky náročnejších skladieb. ✓ Pohotovosť a sebakontrola. ✓ Interpretácia skladieb rôznych štýlových období. ✓ Uplatnenie nadobudnutých kompetencií pri štúdiu skladieb a partov. ✓ Pentatonika, improvizácie a bluesu. ✓ Swingové frázovanie, artikulácia T a D. ✓ Orientácia v bluesovej forme. Využitie bluesu v populárnej hudbe.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nácvič partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Aplikácia teoretických vedomostí v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D⁷ a jeho obraty, zm⁷ a jeho obraty, násobné staccato, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, zm⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v. 7, m. 7. ✓ Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. ✓ Hra veľkej trioly. ✓ Rozoznávanie kadencie Tonika - Subdominanta - Dominanta, ako klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.
--	--

Žiaci po absolvovaní 4. ročníka II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ využívajú všetky nadobudnuté kompetencie pri nácvič a interpretácii skladieb rôznych štýlov a žánrov, ✓ bezpečne ovládajú prstovú a jazykovú techniku, ✓ demonštrujú sluchovú sebakontrolu a pohotovosť, istotu pri hre a kultivovaný tón v celom rozsahu nástroja, sú schopní samostatne naladiť nástroj, ✓ samostatne podľa potreby využívajú rôzne druhy artikulácie (tenuto, staccato, legato, portamento), vrátane hry melodických ozdôb a trilku, ✓ samostatne pracujú s farbou a kvalitou tónu a na rozvoji nátiskových schopností, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Prirodzené, hlboké a plynulé reberno-bránicové dýchanie. ✓ Bezpečné ovládanie prstovej a jazykovej techniky. ✓ Tónová kultivovanosť a vyrovnanosť v celom používanom rozsahu, dobrá flexibilita nátisku. ✓ Plynulá hra. ✓ Dlhé tóny s výraznou dychovou oporou. ✓ Využívanie širokej dynamickej škály (pp až ff). ✓ Využívanie rôznych spôsobov artikulácie a frázovania. Práca s farbou a kvalitou tónu.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládajú plynulé čítanie nôt, hru durových, molových, chromatických a celotónových stupníc a príslušných T⁵, D⁷ a zm⁷, ✓ sú samostatní pri štúdiu náročnejších skladieb a partov, ✓ samostatne využívajú nadobudnuté interpretačné schopnosti pri práci v súboroch, v komornej a orchestrálnej hre, ✓ ovládajú transkripciu nejakého sóla, jej zápis do nôt a jej fixovanie, hranie s nahrávkou a klavírnym sprievodom, ✓ demonštrujú sluchovú sebakontrolu a pohotovosť, istotou pri hre a kultivovaný tón v celom rozsahu nástroja, sú schopní samostatne naladiť nástroj, ✓ vedia zahrať rozsiahle prednesové skladby so sprievodom z nôt aj spamäti, ✓ využívajú vhodné frázovanie, agogiku a dynamické možnosti nástroja pri interpretácii rozsiahlejších prednesových skladieb rôznych období z nôt aj spamäti, ✓ ovládajú základnú koordináciu pri hre so spoluhráčmi v komornej a orchestrálnej hre v oblasti intonácie, rytmu, dynamiky a výrazu. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aplikácia durových, molových, chromatických stupníc a celotónových stupníc, T⁵, D⁷ a zm⁷ rôznymi artikuláciami v rýchlom tempe. ✓ Návnik rozsiahlejších skladieb a piesní spamäti, budovanie repertoáru a sústavné rozvíjanie hudobnej pamäte. ✓ Návnik partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Interpretácia technicky, rytmicky a dynamicky náročnejších skladieb. Pohotovosť a sebakontrola. ✓ Interpretácia skladieb rôznych štýlových období. ✓ Uplatnenie nadobudnutých kompetencií pri štúdiu skladieb a partov. Pentatonika, improvizácie a bluesu. ✓ Swingové frázovanie, artikulácia T a D. ✓ Orientácia v bluesovej forme. Využitie bluesu v populárnej hudbe. Návnik partov (orchestrálnych, súborových). ✓ Interpretácia technicky, rytmicky a dynamicky náročnejších skladieb. ✓ Aplikácia teoretických vedomostí v praxi: stupnica, durový a molový kvintakord, durové a molové septakordy, D⁷ a jeho obraty, zm⁷ a jeho obraty, násobné staccato, portamento, chromatická stupnica, melodické ozdoby, trilok. ✓ Pojmy: celá, polová, štvrt'ová, osminová a šestnástinová nota, pomlčka, bodka za notou, triola, synkopa, ligatúra, legato, doba, takt, rytmus, tempo, dynamika, piano, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, melódia, pieseň, skladba, motív, veta, časť, predohra, forma, dohra, medzihra, diatonika, chromatika, celotónová stupnica. ✓ Rozlišovanie durového a molového kvintakordu, D⁷, zm⁷, intervalov v 2, m 2, v 3, m 3, č 4, č 5, v 6, m 6, zv 4, v. 7, m. 7. ✓ Striedanie osminových nôt, osminových triol a šestnástinových nôt bodkovaný rytmus osminové, šestnástinové hodnoty, triolové frázovanie. ✓ Hra veľkej trioly. ✓ Rozoznávanie kadencie Tonika - Subdominanta - Dominanta, ako
--	---

	klasickej tak i kadencie používanej v jazzovej hudbe.
--	---

Záverečná skúška:

- ✓ durová a molová stupnica T⁵, D⁷, zm⁷,
- ✓ 2 kontrastné etudy rôzneho charakteru a tempa,
- ✓ 1 prednesová skladba.

Profil absolventa nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania:

Absolvent II. stupňa základného štúdia má osvojené praktické zručnosti v hre hudobnom nástroji. Samostatne rieši problematiku nástrojovej techniky, používa celú škálu dynamických odtieňov, hrá bez intonačnej zmeny, uplatňuje spôsob nazývaný vibráto a vie ho citlivo použiť pri interpretácii hudobných skladieb. Ovláda melodické ozdoby a aplikuje ich aj v hudobnej skladbe. Pozná výrazovú charakteristiku jednotlivých hudobných štýlov (klasickej i modernej hudby) a vie ju vyjadriť pri hre. Dokáže používať získané vedomosti a skúsenosti k samostatnému štúdiu nových skladieb, vyhľadáva skladby podľa vlastného výberu, orientuje sa v hudobnej literatúre, počúva nahrávky a interpretáciu iných hráčov a využíva získané znalosti vo svoj prospech. Používa internetové možnosti pre konfrontáciu. Vie verbálne vyjadriť v rámci sebareflexie názor na vlastnú produkciu, vie posúdiť výkon iného hráča. Má zmysel pre súhru. Je schopný sa uplatniť ako samostatný a pohotový amatérsky hudobník, či už v sólovej, komornej alebo orchestrálnej hre. Absolvent druhého stupňa základného štúdia reprezentuje ZUŠ na rôznych súťažiach a prehliadkach, je schopný zúčastniť sa konkurzov do orchestrov už na profesionálnej úrovni. Do života si berie kladný vzťah k hudbe, ktorá ovplyvňuje jeho hudobné a estetické cítenie natoľko, aby sa stal pozorným poslucháčom a dobrým interpretom.